

Tämä on rinnakkaistallenne.

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat *saattavat poiketa* alkuperäisestä julkaisusta.

Julkaisun tekijä(t): Schroderus-Salo, Tanja; Hiltula, Antti; Pellikka, Taina; Henner, Anja

Julkaisun nimi: Elsan matka

Julkaisuvuosi: 2020

Versio: Kustantajan versio

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Schroderus-Salo, T., Hiltula, A., Pellikka, T. & Henner, A. (2020).
Elsan matka. *Radiografia*, 42(2), 6-7.

Elsan matka

Elsan matka on kuvitteellinen tarina sepelvaltimotautiin sairastumisesta. Sen tavoitteena on kertoa potilaan näkökulmasta sepelvaltimotaudista ja siihen liittyvästä TT-kuvantamisesta. Elsan matka toteutettiin opinnäytetyönä Oamk:ssa osana Sydämen asialla -hanketta.

Potilaan hoitopolun näkyväksi tekeminen auttaa potilasta ja terveydenhuollon ammattilaista orientoitumaan tutkimukseen ja sen suorittamiseen. Hoitopolku suunnitellaan yleensä yksilöllisesti yhteistyössä tutkimuksen suorittajan kanssa. Hoitopolun sujuvuutta ja tutkimuksen vaikuttavuutta voidaan kehittää ja parantaa jatkuvasti. Elsan matka kertoo potilaan näkökulmasta, kuinka sepelvaltimotaudin epäily vaikuttaa elämään ja mitä potilas käy läpi sen aikana. Tarina on kuvitteellinen, mutta tuo esille reaalielämän asioita.

Elsan kuvitteellinen matka alkaa oireilla, jotka johtavat tutkimuksiin. Sydän- ja verisuonitaudit ovat maailman yleisin kuoleman syy. Vuonna 2017 se aiheutti joka viidennen miesten kuolemista ja joka kuudennen naisten kuolemista Suomessa. Kuitenkin tämä kuolemaan johtava sairaus on vähentymään päin Suomessa. Elämäntapamme vaikuttanee tähän. Sepelvaltimotauti ilmenee hapenpuutteena ja verenvirtauksen vähäisyytenä sydänlihaksessa, kun plakit ahtaavat muodostuvat sepelvaltimoa. Plakit koostuvat huonon/korkean kolesterolin, rasvan ja kalsiumin kertymisestä.

Miksi tietokonetomografia- tutkimusta tarvitaan sepelvaltimotaudin diagnosoinnissa?

Sepelvaltimoiden tietokonetomografiatutkimuksella voidaan suurella varmuudella poissulkea sepelvaltimotauti, kuitenkin TT-tutkimuksella on vaikea arvioida sepelvaltimotaudin ahtautumien astetta, tähän tarvitaan lisätutkimuksia. Myös runsaasti lisäyöntejä, eteisvärinä tai munuaistenvajaatoiminta ovat yleensä este TT-tutkimukselle. Tutkimus soveltuu hyvin potilaille, joilla on oireina rasituksessa tai tunnekuohun vallassa ilmenevä rintakipu sekä keskisuuri riski sepelvaltimotaudin löytymiseen. Kajoamattomalla tutkimusmenetelmällä voidaan kattavasti tutkia sepelvaltimoiden anatomiaa sekä arvioidaan, esiintyykö sepelvaltimoidenseinämässä valtimotautia. Tutkimuksen eduksi voidaan luokitella sen kajoamattomuus veraten kardiologiseen toimenpiteeseen, millä tutkitaan ja hoidetaan myös sepelvaltimotautia. TT-tutkimukset ovat tärkeä ja iso osa röntgenhoitajien työnkuvaa. Sepelvaltimoiden TT:ssä yhdistyy monia osaamisalueita, jotka röntgenhoitajien on hallittava tutkimuksen onnistumisen kannalta. Osaamisalueita ovat

Tavoitteena on inhimillisyys ja turvallisuus.

esimerkiksi säteilysuojelun optimointi, potilaan tukeminen ja ohjaus, suonensisäinen ja suunkautta annettava lääkehoito ja laitetekniikka. Uusiempien laitteiden ansiosta sädeannoskin pysyy kohtuullisena röntgenhoitajan optimoidessa tutkimusta oikeilla keinoilla.

Potilasta unohtamatta

Tavoitteena kuvantamistutkimuksessa on potilaan kannalta inhimillisyys ja turvallisuus. Inhimillisyydelle tunnusomaista ovat potilaslähtöisyys, potilaan odotuksiin vastaaminen ja kokemusten huomioon ottaminen. Keinoja taata potilaalle tämä tunne on ohjata, lohduttaa ja informoida potilasta parhaalla mahdollisella tavalla. Potilaan ohjauksen merkitystä ei voisi korostaa liikaa. Hyvällä kommunikoinnilla luodaan luottamuksellinen ilmapiiri, mahdollisia väärinymmärryksiä oiotaan sekä motivoidaan potilasta tutkimukseen ja autetaan potilasta käsittelemään mahdollisia pelkoja tutkimusta kohtaan. Voidaan todeta, että etukäteen annettavalla oikealla ja riittävällä potilaan informoinnilla tuetaan kuvantamistutkimusten turvallisuutta.

Kuinka edistää ja ylläpitää oppimista ja osaamista?

Jotta materiaalista olisi hyötyä, pitää olla jotain millä motivoida oppijoita. Sivustoon on lisätty materiaalin lisäksi pohdintakysymyksiä, joita lukija voi tarkastella ja omalta osaltaan miettiä. Miettiä miten toimisi tietyssä tilanteessa. Pohdi hetki kysymyksiä ja mieti, miten sinä vastaisit?

Elsan matka on toteutettu toiminnallisena opinäytetyönä Oulun ammattikorkeakoulussa ja on osa Sydämen asialla-hanketta. Tavoitteena on kertoa sen avulla potilaan näkökulmasta sepelvaltimotaudista ja siihen liittyvästä TT-kuvantamisesta. TT-tutkimukset ovat osa röntgenhoitajien työnkuvaa ja sepelvaltimoiden TT:ssä yhdistyy monia osaamisalueita, joita röntgenhoitajan on hallittava. Toivon mukaan tällaisella materiaalilla voidaan edistää osaamista niin opiskelijoilla kuin ammattilaisilla. Lähdeluettelon saa toimituksesta toimisto@sorf.fi

